

Pravosuđe i temeljna prava

Svibanj
2019.

PREMA UJEDINJENIJOJ, SNAŽNIJOJ I DEMOKRATSKOJ UNIJI

„Građani očekuju od svojih vlada da im osiguraju pravdu, zaštitu i pravednost uz potpuno poštovanje temeljnih prava i vladavine prava. Za to je potrebno i zajedničko europsko djelovanje utemeljeno na zajedničkim vrijednostima.“

Tadašnji kandidat za predsjednika Europske komisije Jean-Claude Juncker, političke smjernice za sljedeću Komisiju, 15. srpnja 2014.

UNIJA ZASNOVANA NA TEMELJnim PRAVIMA

Europska unija mnogo je više od unutarnjeg tržišta. Nije samo ekonomska unija, nego je i **unija zajedničkih vrijednosti**. U Ugovorima i Povelji o temeljnim pravima Europske unije utvrđene su temeljne vrijednosti i prava koja uživaju njezini građani.

Komisija svojim radom nastoji osigurati poštovanje temeljnih prava za sve građane, **među ostalim u digitalnom svijetu**.

UKLANJANJE NEZAKONITOG SADRŽAJA I GOVORA MRŽNJE NA INTERNETU

IT poduzeća uklonila su 72 % nezakonitoga govora mržnje

Kako bi odgovorili na širenje rasističkog i ksenofobnog govora mržnje na internetu, Europska komisija i četiri velika IT poduzeća (Facebook, Microsoft, Twitter i Youtube) predstavili su u svibnju 2016. „[Kodeks postupanja za borbu protiv nezakonitoga govora mržnje na internetu](#)“. Četvrta evaluacija kodeksa postupanja koju su u veljači 2019. provele nevladine organizacije i javna tijela pokazala je da su IT poduzeća u prosjeku uklonila 72 % nezakonitoga govora mržnje koji im je prijavljen. Komisija je poduzela i mjere za suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu, npr. terorističkog sadržaja, materijala povezanog sa seksualnim zlostavljanjem djece, krivotvorenenih proizvoda i materijala kojim se nanosi povreda autorskom pravu te dezinformacija.

Komisija je u prosincu 2015. uspostavila **Internetski forum EU-a** radi suzbijanja zlouporabe interneta koju provode terorističke skupine. Forum okuplja ministre unutarnjih poslova EU-a, internetsku industriju i druge dionike kako bi suradnjom u dobrovoljnem partnerstvu riješili to složeno pitanje i zaštitili građane EU-a. Radi bržeg i djelotvornijeg odgovora Komisija je u rujnu 2018. predložila **nova pravila** za uklanjanje terorističkog sadržaja s interneta u roku od jednog sata, tj. kritičnog razdoblja u kojem nastaje najveća šteta.

U prosincu 2018. Komisija je predstavila **Aksijski plan za borbu protiv dezinformiranja** radi razvoja usklađenog odgovora na dezinformiranje u EU-u i susjednim zemljama, posebno uoči europskih izbora.

ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Zaštita podataka naročito je važna u digitalnom dobu.

Junckerova Komisija dovršila je **nova pravila EU-a o zaštiti podataka (GDPR)** koja su stupila na snagu u cijelom EU-u 25. svibnja 2018. Tom se reformom građanima osiguravaju sljedeća prava:

- pravo na jasne i razumljive informacije o obradi osobnih podataka
- pravo na pristup osobnim podacima kojima drugi raspolažu
- pravo na zahtjev da se osobni podaci izbrišu ako više nisu potrebni ili ako je njihova obrada nezakonita.

Novim se pravilima, čje se nepoštovanje strogo kažnjava, Europoljani štite i od zlouporabe osobnih podataka, primjerice u kontekstu kampanje za europske izbore.

Europska komisija ponovo prati **europsko-američki sustav zaštite privatnosti** koji omogućuje snažnu zaštitu osobnih podataka. Taj sustav građanima osigurava **i jednostavnu i jeftinu pravnu zaštitu** za osobne podatke prenesene u SAD u slučaju pritužbi. Komisija je u prosincu 2018. objavila svoje drugo godišnje izvješće o funkcioniranju sustava zaštite privatnosti.

Europsko-američki sustav zaštite privatnosti

Više od 4500 poduzeća već je certificirano

(travanj 2019.)

U siječnju 2019. donijela je **odluku o primjerenosti za Japan** i time omogućila slobodan protok osobnih podataka između gospodarstava EU-a i Japana na osnovi snažnih jamstava zaštite.

BORBA PROTIV DISKRIMINACIJE

33 % žena u EU-u u dobi od 15 godina ili više doživjelo je **fizičko ili seksualno nasilje** (ili oboje)

96 % Euroljana smatra da je **nasilje nad ženama neprihvatljivo**

Europska komisija pokrenula je **kampanju na društvenim mrežama #SayNoStopVAW**

Komisija je za države članice EU-a izdvojila **400 milijuna EUR** za **borbu protiv nasilja nad ženama**

Source: European Commission, Eurobarometer 2016

INICIJATIVA ZA RAVNOTEŽU IZMEĐU POSLOVNOG I PRIVATNOG ŽIVOTA

Upravo je odobren prijedlog Komisije za poboljšanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života za zaposlene obitelji. Njime će se muškarcima i ženama olakšati dijeljenje roditeljskih obveza i obveza skrbi i ostvarivanje fleksibilnih radnih uvjeta.

dana očinskog dopusta
(najmanje) uz naknadu najmanje u visini naknade za vrijeme bolovanja

4 mjeseca roditeljskog dopusta po roditelju (najmanje), od čega su 2 mjeseca neprenosiva na drugog roditelja

dana dopusta za skrbnike godišnje

fleksibilni radni uvjeti
za sve zaposlene roditelje i skrbnike s djecom starosti do najmanje 8 godina

ZAŠTITA ZVIŽDAČA

Na temelju prijedloga Komisije upravo su dogovorena nova pravila za cijeli EU kojima će se zajamčiti visoka razina zaštite zviždača koji prijave povredu prava EU-a.

Novim pravilima obuhvaćena su brojna područja prava EU-a, uključujući borbu protiv pranja novca i izbjegavanja plaćanja poreza na dobit, zaštitu podataka, zaštitu finansijskih interesa Unije, sigurnost hrane i proizvoda te zaštitu okoliša i nuklearnu sigurnost.

Zviždači će se zaštititi tako što će se osigurati:

- jasni postupci prijave i obveze poslodavaca
- sigurni kanali za prijave
- sprečavanje odmazde i djelotvorna zaštita

GRAĐANSKO I KAZNENO PRAVOSUĐE

Žrtvama su omogućena veća prava na informiranje, potporu, zaštitu i naknadu. Ta su prava proširena i na članove obitelji žrtava. Osumnjičenici ili osobe optužene za kaznena djela sada će imati ista prava u cijelom EU-u. Donošenjem paketa **postupovnih prava** tim osobama osigurat će se pristup pravnoj pomoći, pravo na predmrnjevu nevinosti i pravo na odvjetnika, a posebna zaštita pružit će se djeci koja sudjeluju u kaznenim postupcima.

Komisija je predložila poboljšanja pravila EU-a radi **zaštite djece u prekograničnim sporovima** koji se odnose na skrbništvo, pravo na kontakt s djetetom i otmicom djeteta. Nova preinačena uredba trebala bi biti donesena u lipnju 2019. i primjenjivati se od 2022.

Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) rješavat će prijevare povezane s PDV-om i proračunom EU-a. U radu EPPO-a na zaštiti novca poreznih obveznika EU-a trebale bi sudjelovati 22 države članice. Komisija je predložila i proširenje nadležnosti EPPO-a kako bi sudjelovao u borbi protiv prekograničnog terorizma.

Komisija je predstavila prijedlog akta kojim se **tužiteljima osiguravaju moderni alati za pristup dokazima** koji se pohranjuju **na internetu ili u oblaku**. Taj će prijedlog pravosudnim tijelima omogućiti da se učinkovitije bore protiv kriminala i terorizma. U veljači 2019. Europska komisija preporučila je da se započnu pregovori s SAD-om o prekograničnim pravilima za dobivanje elektroničkih dokaza.

Komisija je preporučila i da joj se dodijeli ovlast za pregovore u ime EU-a na temelju Budimpeštanske konvencije, koja je okosnica **međunarodne suradnje u borbi protiv kibernetičkog kriminala**. Konvencijom je osiguran sveobuhvatan okvir za suradnju više od 60 zemalja.

JAČANJE ULOGE POTROŠAČA

Europski potrošači imat će veća prava, neovisno o tome kupuju li u svojoj zemlji ili u inozemstvu.

PLATFORMA ZA INTERNETSKO RJEŠAVANJE SPOROVA

Komisija je pokrenula platformu za pomoć potrošačima i trgovcima u rješavanju sporova povezanih s kupnjom na internetu.

24 000 potrošača koristilo je **platformu za internetsko rješavanje sporova** u prvoj godini od njezina pokretanja

VEĆA SURADNJA U PODRUČJU ZAŠTITE POTROŠAČA

Kad je riječ o povredi prava potrošača u EU-u, Komisija je ojačala koordinaciju zajedničkih mjera koje provode nacionalna provedbena tijela ažuriranim pravilima o suradnji u zaštiti potrošača. Time će se osigurati brža zaštita potrošača, a istodobno će države članice i poduzeća uštedjeti vrijeme i sredstva.

NOVE POGODNOSTI ZA POTROŠAČE

Pregled aktivnosti Komisije

NACIONALNI PROJEKTI

1 milijun eura za sufinanciranje nacionalnih projekata, studija i provedbenih mjera država članica

ZAJEDNIČKI ISTRAŽIVAČKI CENTAR

Izrada zajedničke metodologije potpomognuta sredstvima u iznosu od 1 milijun EUR

PROIZVOĐAČI I TRGOVCI NA MALO

Europska komisija u dijalogu s proizvođačima i trgovcima na malo

NACIONALNA TIJELA

Smjernice Europske komisije za nacionalna provedbena tijela donesene u rujnu 2017.

U travnju 2018. Europska komisija predložila je „Nove pogodnosti za potrošače“ kako bi ojačala i bolje provodila pravila o zaštiti potrošača.

Donesene mjere potrošačima će donijeti konkretne koristi zahvaljujući:

- djelotvornim sankcijama za povrede zakonodavstva EU-a o zaštiti potrošača
- suzbijanju dvojne kvalitete potrošačkih proizvoda
- većim pravima potrošača na internetu

Komisija je predložila i pravila za pokretanje udružne tužbe kako bi se europskim potrošačima pružila veća mogućnost pravne zaštite. Rasprave su još u tijeku.

**Ured za publikacije
Europske unije**

Print ISBN 978-92-76-07596-7
PDF ISBN 978-92-76-07567-7

doi:10.2775/487447
doi:10.2775/878542

NA-01-19-412-HR-C
NA-01-19-412-HR-N